

30.4.2010

Lohjan kaupunki
Tekninen lautakunta
PL 71
08101 Lohja

LAUSUNTO LOHJAN KAUPUNGIN JÄTETAKSA LUONNOKSESTA

Kunnallista jätehuoltoa ohjaavat jätehuoltomääräykset. Määräysten toimeenpanossa ja jätehuollon toiminnan ohjauksessa on mahdollista hyödyntää myös taksaa. Taksassa epätoivottu toimintamalli tehdään asiakkaalle epäedulliseksi, jolloin asiakkaan omatoimisella toimintatavan tai -olosuhteiden muutoksella saavutetaan asiakkaalle edullisempi palvelu ja jätehuollon kannalta toivottu muutos.

Lohjan kaupungin Sammatin kaupunginosaa koskevassa taksassa on hyödynnetty mahdollisuutta kehittää jätehuoltoa myös tämän ns. taksaohjauksen kautta. Taksana käytössä on mm. jäteastian siirtomaksut ja peruutusmaksut, joiden tarkoituksena on parantaa jätteenkeräyksen sujuvuutta, turvallisuutta ja tehokkuutta. Siirtomaksut ja peruutusmaksut ohjaavat asiakkaita jäteastioiden sijoittamisessa, tarvittavien kääntöpaikkojen rakentamisessa ja kulukuväylien parantamisessa.

Länsi-Uudenmaan jätelautakunnan alueella on myös luovuttu työturvallisuuden parantamiseksi säkkitelineiden käytöstä ja siirrytty käyttämään pyörillä varustettuja muovisia jäteastioita, joita ei tarvitse kantaa ja jotka voidaan kuormata jäteautoon koneellisesti. Muutosta nopeuttamaan säkkitelineen tyhjennysmaksu on ohjaava, vaihtaessaan vanhan säkkitelineen vastaavan kokoluokan nykyaikaiseen keräysastiaan tyhjennysmaksu alenee.

Sammatin kaupunginosan taksaperusteita ei tule muuttaa. Suuri osa laajan taksan näkökohdista on huomioitu myös jätteenkuljetusurakan sopimuksissa, joita ei voi muuttaa kesken sopimuskauden. Taksaohjaus on myös käytännössä osoittautunut tehokkaaksi tavaksi kehittää osaltaan jätehuoltoa.

Jättemaksut on syytä vahvistaa arvonlisäverottomina ja erikseen mainita, että arvonlisävero peritään kulloinkin voimassa olevan alv-kannan mukaan. Arvonlisävero on välillinen vero, joka tilitetään suoraan valtiolle. Asiakashinnastoissa on kuitenkin havainnollisuuden vuoksi syytä esittää myös arvonlisäverollinen hinta, mikä auttaa asiakasta hahmottamaan jätehuollon kustannukset.

Lausunnoilla olevassa jätetaksan maksutaulukoissa on punnittaville jäteastioille ensisijaisesti käytettävänä painoperusteisena hintana alikatteinen vuoden 2009 alkupuolella käytössä ollut maksu, Munkkaan jätekeskuksen sekajätteen painoperusteinen vastaanottomaksu on 95,80 €/t (alv 0 %). Tämä tulee huomioida nyt maksuja asetettaessa.

Rosk'n Roll Oy Ab

Munkkaanmäki 51, 08500 Lohja as.
Munkbacken 51, 08500 Lojo st.

Puh./tel. 020 155 8330
Fax 020 155 8357

www.rosknroll.fi
Y-tunnus • FO 0768908-2

Jätepiste- ja ekomaksujen maksuperusteiden on selkeyden vuoksi oltava yhteneväiset. Ekomaksuluokkien perusteet ovat yksiselitteiset ja selkeät. Jätepistemaksujen osalta on syytä huomioida, että jätepistemaksut ovat ekopistemaksun tavoin asuntokohtaisia, esimerkiksi jos samalla kiinteistöllä sijaitsee useampia vapaa-ajanasuntoja, on maksua tarkoituksenmukaista periä jokaisesta asunnosta. Tarkennuksena lisäksi on huomioitava, että vakituisen asuinkiinteistön alempi jätepistemaksuluokka koskee ekopistemaksun tavoin yhden asunnon asuinkiinteistöä, jossa on yksi asukas.

Lisäksi haluamme tuoda esille muutamia asiakokonaisuuteen kytkeytyviä esillä olleita näkökohtia. Lohjan kaupunki on sopimuksin siirtänyt merkittävän osan lakisäätteisistä jätehuollon käytännön toiminnoista kunnalliselle jätehuoltoyhtiölleen Rosk'n Roll Oy Ab:lle (myöhemmin RR), jonka osakas Lohja on. RR:n tehtävät määriteltiin alun perin vuonna 1996 allekirjoitetussa yhteistyösopimuksessa. RR:n omistajakunnat ovat uusineet sopimukset vuonna 2006 ja sopimukset ovat voimassa vuoteen 2020.

Sopimuksin kunnat ovat antaneet RR:n tehtäväksi kuntien vastuulla olevan jätteen hyödyntämisen ja käsittelyn jätelain tarkoittamalla tavalla. RR hoitaa jätteenkäsittelytehtävien ohella myös mm. kotitalouksien ongelmajätteiden keräyksen ja vastaanoton, sekä hyötyjätteiden alueellisen keräyksen yhteistyössä tuottajayhteisöjen kanssa. Yksi RR:n perustehtävistä on myös hoitaa jätehuollon neuvontaa. Useimmissa osakaskunnissaan RR hoitaa myös sekä bioettä sekajätteen kuljetukset ns. kunnan järjestämänä jätteenkuljetuksena.

Jätehuollon hallinnollisen ohjauksen tulee kannustaa asukkaita oikeanlaiseen toimintaan. Osa kannustavaa jätehuoltoa on taksaohjaus, jolla jätehuoltoa voidaan kehittää turvallisemmaksi ja toimivammaksi. Vastaavasti jätehuoltomääräyksiä voidaan hyödyntää ohjauksessa ja niiden puitteissa on mahdollista esim. sallia pidempi tyhjennysväli asiakkaille, jotka kompostoivat muodostuvat biojätteet. Tämä on samalla myös erittäin voimakas taloudellinen kannustin. Huomioitavaa kuitenkin on, että pidennetystä tyhjennysvälistä ei aiheudu haittaa jäljelle jääneen sekajätteen käsittelyketjussa. Taloudellisesti kannustavaa on myös jäteastioiden oikea mitoittaminen vastaamaan asiakaskiinteistön todellista tarvetta. RR tarjoaa niillä alueilla, joilla se hoitaa sekajätteen kuljetukset kunnan järjestämänä, myös asiakaslähtöisen astianvuokrauksen. Astian vuokraustoiminta on osittain sidottu sekajätteen kuljetukseen osana kuljetusurakkaa eikä sitä täten voida tarjota sopimusperusteisille alueille. Helppo ja edullinen astianvuokraus myös edesauttaa uudenaikaisen jäteastiakannan laajenemista ja varmistaa sekä asiakkaille että urakoitsijoille ehjät ja turvalliset astiat. Lohjan alueella taksa-poliittinen ohjaus toimii muualla kuin Sammatissa erittäin vajavaisesti, suurin osa maksuista on yksityisoikeudellisia eikä kaupungilla ole nykyisellään merkittäviä käytännön vaikutuskeinoja.

Uusista ohjauskeinoista on esillä ollut väärinkäyttömaksujen laajentaminen uusiin tilanteisiin. Esillä on ollut malli, jossa väärinkäyttömaksukäytäntö laajennettaisiin koskemaan tilanteita, joissa yksittäisiin sekajäteastioihin laitetaan hyödyntämiskelpoista jätettä. Malli ei toimi sopimusperusteisessa jätteenkuljetusjärjestelmässä, jossa jätteenhaltijan jäteastian sopimukseen perustuen tyhjentää yksityinen urakoitsija. Suuri epäily on, että sopimusperusteinen yksityinen tyhjentäjä ei asiakassuhteen päättymisen pelossa tuo asiakkaansa väärinkäyttöä

esille. Vastaavasti esillä on ollut myös väärinkäyttömaksun laajentaminen koskemaan jätteen vastaanottopisteiden ylläpitäjiä. Varsinainen väärinkäyttö on useimmissa tapauksissa seurausta pisteen väärinkäytöstä, pisteille tuodaan sinne kuulumatonta jätettä tai pistettä käyttävät toimijat, joilla ei ole pisteelle käyttöoikeutta. Valvontaa pitäisikin suunnata tehokkaammin varsinaisiin väärinkäyttäjiin, ei väärinkäytön jälkien hoitajiin. Sama ongelma on myös taloyhtiöiden hallinnoimilla jätteenkeräyspisteillä.

Kritiikkiä on Lohjalla kohdistettu myös ekomaksuun tarkastelematta riittävästi ekomaksun perusteita. Ekomaksulla katetaan ongelmajätehuollon kustannusten lisäksi hyötyjätteiden alueellinen keräys sekä jäteasemilla että ekopisteillä, myös jätehuollon neuvontaa ylläpidetään ekomaksulla. Ekomaksun eräänä tarkoituksena on kannustaa sekajätteen määrän vähentämiseen, koska kierrätys on maksutonta (ei ilmaista). Käyttämällä maksuttomia palveluita minimoidaan sekajätteen määrä. Ongelmajätehuollon osuus ekomaksusta on noin 15 %. Selvästi suurempia ovat jäteasemien ja ekopisteiden maksuttomat palvelut.

Jätehuollon kustannukset on katettava täyskatteisin maksuin, jätehuoltoa ei saa ylläpitää verovaroin. Maksujen on perustuttava todellisiin kustannuksiin ja keskinäisiä subventioita ei ole syytä rakentaa vääristämään kustannusrakenteita. Näin myös kuntalaiset voivat aidommin nähdä eri toimintojen kustannusvaikutukset osana kokonaisuutta.

Lohjalla on kevään aikana ollut esillä jätehuoltoon liittyviä aloitteita. Eduskunnan käsittelyyn on syksyllä tulossa uusi jätelaki. Muutosten myötä on tarpeen tarkastella myös Lohjan jätehuoltomääräyksiä, joiden käsittely on jo siirretty myöhempään ajankohtaan. Tulevat muutokset asettavat paineita myös taksan tarkasteluun todennäköisten muutosten myötä.

ROSK'N ROLL OY AB

Stig Lönnqvist
toimitusjohtaja